

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หมวด 7 มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

มาตรา ๘๖ ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดีเมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติและหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครองบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการ ไม่เห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้สั่งแก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือสั่งดำเนินคดีต่อไปและให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้วเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าว และให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวได้ทันที พร้อมทั้งให้รายงานให้ศาลทราบ

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรานี้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

มาตรา ๘๗ ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมประชุม และหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด หรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนเว้นแต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้ว่ากล่าวตักเตือน กำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ กำหนดให้ชดใช้เยียวยาความเสียหาย กำหนดให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกินสามสิบชั่วโมง หรือกำหนดให้นำมาตรการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างมาใช้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินหนึ่งปี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘๘ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบและแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ หากพนักงานอัยการเห็นชอบให้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุด และสิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแพ่ง และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานคำสั่งไม่ฟ้องให้ศาลทราบ

มาตรา ๘๕ ในระหว่างจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการงดการสอบปากคำหรือคำให้การใด ๆ เฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ก่อน ทั้งนี้ มิให้นับระยะเวลาในการจัดทำและการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๘๔

มาตรา ๘๖ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินยี่สิบปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและโจทก์ไม่คัดค้าน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควร และศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควรหากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติ แล้วเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่ที่ศาลมีคำสั่ง หากศาลเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้ดำเนินการตามนั้นและให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว หากศาลไม่เห็นชอบ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๘๗ การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ประสานการประชุม โดยให้มีผู้เข้าร่วมประชุมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๗ ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะเข้าร่วมประชุมด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๘๘ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ศาลเห็นชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหรือมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบและให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควรหรือยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป แต่ถ้าปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้วให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบหากศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และมีคำสั่งในเรื่องของกลาง โดยให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแพ่ง

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ทำแผนแก้ไขบ้ำบัดพื้นฟูไม่สำเร็จและต้องดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไปห้ามมิให้นำข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ได้มาจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบ้ำบัดพื้นฟูตามมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๑ มาใช้อ้างต่อศาล

มาตรา ๕๔ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขบ้ำบัดพื้นฟูตามมาตรา ๕๖ หรือแผนแก้ไขบ้ำบัดพื้นฟูตามมาตรา ๕๐ และมาตรา ๑๓๒ ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข สารอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

เรียน ท่านผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ และบุคลากรของ

ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร

คณะกรรมการประสานการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีข้อมติหลายประการ ดังนี้

๑. กรณีศาลมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์กรอื่น ให้ศาลออกหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาล ถ้าได้ส่งหมายเรียกให้บุคคลดังกล่าวรับไว้แล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้ว ให้บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาศาลตามหมายเรียก ถ้าไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาลโดยจงใจหรือไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลเช่นนั้นชำระเงินจำนวนไม่เกินห้าพันบาทแก่ศาลภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามมาตรา ๑๒๘ ที่ประชุมมีมติว่า

เดิมสารอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ฉบับที่ ๗ ข้อ ๒ ว่ากรณีที่บุคคลดังกล่าวไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาลตามหมายเรียกไม่ถือว่าเป็นการผิดสัญญาประกันกรณีปล่อยตัวชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เป็นความรับผิดชอบทางแพ่ง กรณีเช่นนี้ให้ผู้อำนวยการสำนักงานศาลนั้น ๆ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการบังคับคดี การออกคำบังคับ

การขออนุญาตออกหมายบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่ปรากฏว่ายังมีปัญหาในการปฏิบัติเพราะแบบพิมพ์สัญญามอบตัวเด็กหรือเยาวชนฯ ปรากฏตามแบบพิมพ์สัญญามอบตัวเด็กหรือ

เยาวชนฯ มติที่ประชุมคณะกรรมการประสานการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เห็นสมควรแก้ไขแบบมอบตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๑๒๘ ปรากฏแนบท้ายสารอธิบดีฯ ฉบับนี้ จึงขอให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรใช้ตามแบบที่ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางกำหนด

๒. สารอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ข้อ ๕. เรื่องการรายงานแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ซึ่งที่ประชุมมีมติว่า สำหรับคดีอาญาที่ไม่มีผู้เสียหาย ต้องตีความว่าไม่มีเงื่อนไขที่จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย เด็กหรือเยาวชนยอม

เข้าสู่แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้นั้น บัดนี้ คณะกรรมการประสานการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ และลงมติใหม่ว่า

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘๖ วรรคท้าย บัญญัติว่า “แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรานี้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย” ฉะนั้น การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูก่อนฟ้องโดยผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๘๖ ต้องเป็นคดีมีผู้เสียหายเท่านั้น หากคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย หรือไม่มีบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเป็นผู้เสียหายไม่สามารถทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ได้

๓. กรณีการยื่นฟ้องผู้ต้องหาที่ศาลส่งตัวไปฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่พ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๘๘ และกรณีผู้ต้องหาที่ศาลส่งตัวไปฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนีต้องได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุดตามมาตรา ๘๐ หรือไม่ ที่ประชุมมีมติว่า

การยื่นฟ้องผู้ต้องหากรณีศาลส่งตัวไปฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ต่อมาคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดวินิจฉัยว่าผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นที่พึงพอใจ และส่งตัวผู้ต้องหาเข้าฟ้องศาล ถ้าพนักงานอัยการฟ้องผู้ต้องหาภายในระยะเวลาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘๘ โดยไม่นับระยะเวลาขณะส่งตัวผู้ต้องหาไปฟื้นฟูรวมเข้ากับระยะเวลาตามมาตรา ๘๘ ด้วย พนักงานอัยการฟ้องคดีได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด เพราะถือว่าเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๘๕ วรรคท้าย ที่ไม่นับระยะเวลาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเข้าไปในระยะเวลาตามมาตรา ๘๘ โดยให้เริ่มนับระยะเวลาตามมาตรา ๘๘ ใหม่ ตั้งแต่คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีคำสั่งให้คืนผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ต่อพนักงานสอบสวน แต่ถ้าพนักงานอัยการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๘๘ ทั้งที่ไม่นับระยะเวลาฟื้นฟูผู้ต้องหาเข้าระยะเวลาดังกล่าวแล้ว กรณีนี้พนักงานอัยการต้องได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด

ส่วนกรณีผู้ต้องหาที่ศาลส่งตัวไปฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนี ให้ถือตามมาตรา ๘๕ ที่กำหนดมิให้นับระยะเวลาที่หลบหนีรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๘๘

๔. เด็กอายุตั้งแต่สิบปีลงมาถูกจับและถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ต้องตรวจสอบการจับกุมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่งหรือไม่ ที่ประชุมมีมติว่า

แม้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖๖ ห้ามจับเด็กก็ตาม แต่มีข้อยกเว้นให้จับเด็กได้ในกรณีกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับหรือมีคำสั่งของศาล ฉะนั้นการจับเด็กจึงมิได้ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้พนักงานสอบสวนที่รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันที โดยมีข้อยกเว้นว่าเด็กตั้งแต่สิบปีลงมาไม่ต้องนำไปตรวจสอบการจับ แต่ศาลไม่มีอำนาจสั่งควบคุมตัวเด็กตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง เท่านั้น ทั้งการตรวจสอบการจับเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิเด็กมิให้เจ้าพนักงานจับกุมเด็กโดยมิได้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ฉะนั้นเด็กไม่ว่าอายุเท่าไรเมื่อถูกจับต้องตรวจสอบการจับกุมทุกกรณี แม้พนักงานสอบสวนจะต้องนำเด็กไปส่งให้แก่บุคคล (พนักงานอัยการ) ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๗๗ วรรคสอง (๑) ก็ตาม แต่ต้องเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำหลังการตรวจสอบการจับกุม

๕. การพิพากษาเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งจำเลยไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔๒ ที่ประชุมมีมติว่า

การส่งเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมศาลมีอำนาจกำหนดได้ถึงอายุยี่สิบสี่ปีเท่านั้น ฉะนั้นการเปลี่ยนโทษจำคุกเมื่อรวมโทษกับอายุจำเลยแล้วมากกว่ายี่สิบสี่ปี หากศาลต้องการให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำหลังจากฝึกอบรม ศาลต้องกำหนดโทษจำคุกไว้ต่อจากระยะเวลาฝึกอบรมด้วยว่ากี่ปี ถ้ามิได้กำหนดจำนวนไว้แน่นอนต้องปล่อยตัวไปเมื่อจำเลยอายุครบยี่สิบสี่ปี

อนึ่ง กรณีศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมตามมาตรา ๑๔๒ (๑) ที่ประชุมเคยมีมติตามสารอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ฉบับที่ ๔ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ว่า ให้ศาลระบุในคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่งเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรม ตามหมวด ๔ ไม่อาจส่งไปฝึกอบรมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพราะจะขัดต่อกฎหมาย นอกจากนั้นปัจจุบันยังไม่มีสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย แต่

ปัจจุบันมีศาลเยาวชนและครอบครัวบางศาลยังส่งเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมที่สถานพินิจ จึงขอให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และกระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อคิดของคณะกรรมการจะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของท่านได้ ซึ่งจะทำให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรให้กฎหมายอย่างมีเอกภาพ ไม่ทำให้เกิดความสับสนแก่ประชาชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และผู้ปฏิบัติงาน อันจะสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาแก่สถาบันศาลของเราต่อไป

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ค ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พ.ศ. 2554

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๗ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดทำแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจ

“ผู้ประสานการประชุม” หมายความว่า ผู้อำนวยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานการประชุมกลุ่มเพื่อทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ข้อ ๔ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องเป็นคดีที่อยู่ในหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่ให้นำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๘๖

ข้อ ๕ เมื่อคดีเข้าหลักเกณฑ์ ตามข้อ ๔ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอผู้อำนวยการเห็นสมควร นำคดีเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นสถานพินิจ เพื่อมีคำสั่งให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานการประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

การจัดประชุมให้จัดในวัน เวลา และสถานที่ ที่เหมาะสม และเป็นการสะดวกต่อทุกฝ่ายให้มากที่สุด

ให้พนักงานคุมประพฤติแจ้งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทราบว่าคดีอยู่ในระหว่างจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

กรณีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูไม่ประสบความสำเร็จให้ผู้ประสานการประชุม รายงาน ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบเพื่อให้พนักงานคุมประพฤติแจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

ข้อ ๖ ให้ผู้ประสานการประชุม เชิญผู้เข้าร่วมประชุม ดังต่อไปนี้

(๑) ฝ่ายเด็กหรือเยาวชน ได้แก่ เด็กหรือเยาวชน บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทน องค์การที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนร้องขอ

(๒) ฝ่ายผู้เสียหาย ได้แก่ ผู้เสียหาย บิดามารดา หรือผู้ปกครองผู้เสียหายในกรณีผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ และบุคคลซึ่งผู้เสียหายร้องขอ

(๓) นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์

(๔) พนักงานคุมประพฤติ

(๕) พนักงานอัยการ

หากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ จากการกระทำความผิด ด้วยก็ได้

ข้อ ๗ การประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และการกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการในแผนต้องสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย ทั้งนี้แผนดังกล่าว ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนเว้น แต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอาจกำหนดอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑) ว่ากล่าวตักเตือน

๒) กำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ปฏิบัติ

๓) ชดใช้เยียวยาความเสียหาย

๔) ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกินสามสิบชั่วโมง หรือ

๕) กำหนดมาตรการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน

ทั้งนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินหนึ่งปี

ข้อ ๘ ให้ผู้ประสานการประชุมบันทึกแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่จัดทำขึ้น แล้วอ่านให้ที่ประชุมฟัง อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ที่ประชุมยืนยันความถูกต้องของแผนดังกล่าว โดยจัดทำเป็นสองฉบับ มีข้อความ ตรงกัน ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

การทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องจัดทำให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณา ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

ภายหลังจากที่พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ดำเนินการตามแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟูดังกล่าว ได้ทันที พร้อมทั้งรายงานให้ศาลทราบ

ข้อ ๙ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูไม่ปฏิบัติตามแผนให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ รายงานให้พนักงานอัยการทราบ และแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป

เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วน ให้ผู้อำนวยการรายงานให้พนักงานอัยการ ทราบ หากพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น ให้ผู้อำนวยการรายงานคำสั่งไม่ฟ้องให้ ศาลทราบ

ข้อ ๑๐ การทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องจัดทำให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการ พิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

ข้อ ๑๑ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะ เดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความ เห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ธวัชชัย ไทยเขียว

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาคผนวก ง ข้อบังคับของประธานสภาฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผน
แก้ไขบำบัดฟื้นฟู หลังฟ้องคดี พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๕๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชน
และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. ๒๕๕๓ ประธานสภาฎีกาออก
ข้อบังคับ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหลังฟ้องคดีพ.ศ.
๒๕๕๖ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับของประธานสภาฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข
ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหลังฟ้องคดีพ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้สำนักงานศาลยุติธรรมออกประกาศกำหนดแบบพิมพ์ที่จำเป็นในการจัดทำแผน
แก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้รวมทั้งให้มีอำนาจปรับปรุงแบบพิมพ์ตามข้อบังคับนี้ให้เหมาะสมใน
กาลภายหน้าด้วย

ให้สำนักงานศาลยุติธรรมร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจัดทำและพัฒนาระบบงาน
ธุรการและวิธีปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้รวมถึงการ
จัดทำและรายงานสถิติที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้ให้เป็นไปใน
แนวทางเดียวกัน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและ
ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓

“ผู้รับผิดชอบราชการศาล” หมายความว่า อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางผู้
พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและ
ครอบครัวหรือผู้ที่บุคคลดังกล่าวมอบหมายให้ดำเนินการตามข้อบังคับนี้

“ผู้ประสานการประชุม” หมายความว่า ผู้ที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นผู้ดำเนินการจัดทำแผนแก้ไข
บำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้

“แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู” หมายความว่า มาตรการแนวทางขั้นตอนและวิธีการแก้ไขบำบัด
ฟื้นฟูที่กำหนดโดยที่ประชุมการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อให้เด็กหรือเยาวชนบิดามารดา
ผู้ปกครองบุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติรวมทั้งการชดเชยเยียวยาความ

เสียหายแก่ผู้เสียหาย “ผู้อำนวยการสถานพินิจ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

หมวด ๑

หลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ข้อ ๕ ในคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดศาลอาจมีคำสั่งให้นำวิธีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาใช้ได้ภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินยี่สิบปีไม่ว่าจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม

กรณีเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันหรือกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ถือข้อหาที่มีอัตราโทษสูงสุดเป็นเกณฑ์

(๒) เด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อนเว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

(๔) ผู้เสียหายยินยอมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(๕) โจทก์ไม่คัดค้าน

(๖) พฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควร

(๗) เด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนความประพฤติจากกลับตนเป็นคนดีได้

(๘) มีแนวโน้มว่าผู้เสียหายจะได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายตามสมควร

ในกรณีที่มีเด็กหรือเยาวชนหลายคนถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีเดียวกันให้พิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นเป็นรายบุคคล

ข้อ ๖ การนำวิธีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้มาใช้แก่เด็กหรือเยาวชนสามารถกระทำได้ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนมีคำพิพากษา

ข้อ ๗ เด็กหรือเยาวชนที่เคยเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ มาแล้วไม่ประสบผลสำเร็จหากต่อมามีการฟ้องคดีต่อศาลและศาลที่พิจารณาคดีนั้นเห็นว่าควรนำวิธีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้มาใช้ก็ได้

ข้อ ๘ ให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ประสานการประชุม

ข้อ ๙ บุคคลที่ศาลเห็นสมควรให้เป็นผู้ประสานการประชุมต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรผู้ประสานการประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

(๒) ได้จัดแจ้งเป็นผู้ประสานการประชุมในบัญชีผู้ประสานการประชุมของศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องถิ่นนั้น ๆ

ความในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นำมาใช้กับผู้อำนวยการสถานพินิจที่ศาลตั้งให้เป็นผู้ประสานการประชุม

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ประสานการประชุมเชิญบุคคลต่อไปนี้เข้าร่วมการประชุมเพื่อพิจารณาจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(๑) เด็กหรือเยาวชนผู้ถูกฟ้องบิดามารดาผู้ปกครองบุคคลหรือผู้แทนองค์การที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๒) ผู้เสียหายบิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่ทำหน้าที่ปกครองดูแลในกรณีผู้เสียหายยังเป็นผู้เยาว์หรือวุฒิภาวะยังไม่เพียงพอแก่การเข้าร่วมการประชุมตามคำพิง

(๓) นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์

ข้อ ๑๑ ในกรณีมีเหตุสมควรผู้ประสานการประชุมอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนหรือพนักงานอัยการเข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้วยก็ได้

ข้อ ๑๒ ผู้ประสานการประชุมต้องดำเนินการประชุมภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เด็กหรือเยาวชนได้แสดงออกถึงความรู้สำนึกในการกระทำและรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

(๒) ให้เด็กหรือเยาวชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจความรู้สึกและผลที่ผู้เสียหายได้รับเพื่อให้ผู้เสียหายมีความรู้สึกที่ดีและตระหนักว่าทุกคนมิได้เพิกเฉยละเลยต่อความรู้สึกและความเสียหายที่ผู้เสียหายประสบ

(๓) แสวงหาแนวทางในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนตลอดจนกำหนดมาตรการในการป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอีกจากผู้เข้าร่วมการประชุมทุกฝ่ายโดยให้คำนึงถึงความรู้สึกและจิตใจของผู้เสียหายรวมทั้งการชดเชยเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายโดยไม่ต้องคำนึงถึงตัวเงินเป็นสำคัญ

หมวด ๒

วิธีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ข้อ ๑๓ ในวันที่ศาลสอบคำให้การจำเลยหากข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลว่าคดีอยู่ในหลักเกณฑ์ตามข้อ ๕ และการนำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาใช้จะเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษาให้ศาลนัดพร้อมเพื่อสอบถามผู้เสียหายและ โจทก์หากผู้เสียหายยินยอมและ โจทก์ไม่คัดค้านให้ศาลมีคำสั่งให้นำคดีดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

หากข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งปรากฏภายหลังวันสอบคำให้การจำเลยให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยไม่ชักช้า

ให้เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ในกลุ่มงานมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาจัดทำข้อมูลเบื้องต้นและตั้งสำนวนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาเสนอผู้รับผิดชอบราชการศาลตามแบบพิมพ์ มอ.๑ และ มอ.๒ ท้ายข้อบังคับนี้

ในระหว่างดำเนินการดังกล่าวข้างต้นกรณีมีเหตุจำเป็นและสมควรต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนก็ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ

ข้อ ๑๔ ให้ผู้รับผิดชอบราชการศาลพิจารณา มีคำสั่งแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ประสานการประชุมจากบัญชีรายชื่อผู้ประสานการประชุมของศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องที่นั้น ๆ เพื่อดำเนินการประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแบบพิมพ์ มอ.๓ ท้ายข้อบังคับนี้แล้วแจ้งคำสั่งให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งทราบทันที

ข้อ ๑๕ เมื่อผู้ประสานการประชุมได้รับแจ้งคำสั่งแล้วจะต้องปฏิบัติหน้าที่จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในคดีที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและตามคำสั่งศาล โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายโดยรอบด้าน โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบสำนวนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นตามแบบพิมพ์ มอ.๑ ท้ายข้อบังคับนี้รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายเพื่อเตรียมจัดการประชุม

การรวบรวมศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่จะใช้สำหรับการประชมนั้นผู้ประสานการประชุมอาจเชิญเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายรวมทั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาพบเพื่อสอบถามเบื้องต้นหรือรวบรวมข้อมูลอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้

(๒) กำหนดตัวบุคคลที่จำเป็นต้องเชิญเข้าร่วมการประชุมตามข้อ ๑๐ และ ๑๑ กำหนดวันเวลา และสถานที่ประชุม โดยบันทึกรายละเอียดรวมไว้ในสำนวนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

กำหนดการประชุมภายในสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นผู้ประสานการประชุม สถานที่ประชุมให้อยู่ในบริเวณศาลและไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดาหากมีเหตุจำเป็น และเพื่อความสะดวกของทุกฝ่ายผู้ประสานการประชุมอาจกำหนดการประชุม ณ สถานที่อื่นอันสมควรก็ได้โดยขอความเห็นชอบจากศาล

(๓) แจ้งให้เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ในกลุ่มงาน มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาติดต่อประสานงานกับบุคคลองค์กรหน่วยงานที่กำหนดให้ เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ให้ดำเนินการจนแน่ใจว่าทุกคนทราบกำหนดวันเวลาและสถานที่ประชุม

(๔) ก่อนเริ่มการประชุมให้ผู้ประสานการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้เข้าร่วมการประชุมให้ทราบถึงวัตถุประสงค์เป้าหมายกระบวนการของการประชุมรวมถึงขั้นตอนการประชุมการรักษาความลับที่ได้ล่วงรู้จากการประชุมและบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลในระหว่างการประชุมและ หลังการประชุม โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมลงชื่อในแบบพิมพ์มอ.๔ ท้ายข้อบังคับนี้

(๕) เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการประชุมพูดหรือแสดงความคิดเห็น โดยอิสระและเป็นกันเอง ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้เกิดผลดังต่อไปนี้

(ก) ความรู้สึกที่ติระหว่างเด็กหรือเยาวชนกับผู้เสียหาย

(ข) ผู้เข้าร่วมการประชุมทุกฝ่ายตระหนักในความสำคัญของตนที่มีต่อที่ประชุมเพื่อ จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(ค) ผู้เข้าร่วมการประชุมทุกฝ่ายยอมรับและตระหนักในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหาย

(ง) ผู้เข้าร่วมการประชุมทุกฝ่ายรู้สึกว่ามีความเป็นธรรม โปร่งใส ใจกว้างใจได้ใน กระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

(๖) ให้เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้เล่าเรื่องก่อนผู้เสียหายเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเบื้องต้นในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการประชุมได้รับรู้เข้าใจและแสดงความคิดเห็นถึงผลกระทบอันเนื่องมาจาก เหตุการณ์นั้น

(๗) การประชุมต้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจของเด็กหรือเยาวชนพฤติเหตุแวดล้อม ผลกระทบที่เกิดขึ้นตลอดจนแนวทางในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยระหว่างการประชุมผู้ ประสานการประชุมต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการประชุมทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนอย่างทั่วถึงและให้เด็กหรือเยาวชนได้แสดงความรู้สึก

ถึงความต้องการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมของตนอย่างแท้จริงอีกทั้งต้องเปิดโอกาสให้เด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการหรือแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(๘) จัดแจ้งรายละเอียดของการประชุมและสรุปผลการประชุมทุกครั้งตามแบบพิมพ์มอ.๕ ท้ายข้อบังคับนี้รวมไว้ในสำนวนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาหนึ่งฉบับและเสนอต่อศาลหนึ่งฉบับ

ในการดำเนินการประชุมให้เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ในกลุ่มงานมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาเป็นผู้ช่วยผู้ประสานการประชุม

ข้อ ๑๖ เพื่อให้การประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเป็นไปด้วยความเรียบร้อยผู้ประสานการประชุมอาจเชิญบุคคลหนึ่งบุคคลใดออกจากที่ประชุมและเมื่อเชิญบุคคลนั้นกลับเข้ามาประชุมหรือประชุมเสร็จแล้วผู้ประสานการประชุมต้องแจ้งถึงเรื่องที่มีการประชุมลับหลังให้บุคคลดังกล่าวทราบกรณีมีเหตุจำเป็นให้เลื่อนการประชุมได้

ข้อ ๑๗ ผู้ประสานการประชุมต้องยกเลิกการประชุมและรายงานศาลเพื่อพิจารณาสั่งเมื่อที่ประชุมเห็นว่ากรดำเนินการประชุมไม่อาจบรรลุผลสำเร็จ

ข้อ ๑๘ เมื่อได้ผลสรุปจากการประชุมให้ผู้ประสานการประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแบบพิมพ์มอ.๖ ท้ายข้อบังคับนี้และอ่านให้ผู้เข้าร่วมประชุมฟังหากไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือโต้แย้งให้กำหนดผู้บริหารแผนตามมติที่ประชุมและให้ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามแผนรวมทั้งผู้เข้าร่วมประชุมลงลายมือชื่อไว้แล้วเสนอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพร้อมสำนวนมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาต่อศาลเพื่อพิจารณาเมื่อศาลมีคำสั่งตามข้อ ๒๐ (๑) แล้วแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ให้ที่ประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกำหนดผู้สมัครใจเป็นผู้บริหารแผนจากผู้มีอรรถาศัยและความประพฤติเหมาะสมที่จะอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนเช่นครูผู้นำชุมชนอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่

ข้อ ๑๙ ผู้ประสานการประชุมต้องเสนอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ประสานการประชุม

กรณีไม่สามารถจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเสร็จภายในกำหนดตามวรรคหนึ่งให้ผู้ประสานการประชุมรายงานเหตุดังกล่าวให้ศาลทราบภายในเวลาตามวรรคหนึ่งหากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุจำเป็นสมควรขยายเวลาก็ให้มีคำสั่งขยายเวลาทำแผนตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๐ เมื่อศาลพิจารณาแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแล้วให้มีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเห็นชอบให้มีคำสั่งให้ดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูแจ้งคำสั่งให้ผู้ประสานการประชุมทราบนัดพร้อมเพื่อฟังผลการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราวตามแบบพิมพ์มอ.๑ท้ายข้อบังคับนี้

(๒) กรณีศาลเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูยังไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ประสานการประชุมนำแผนดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

กรณีศาลเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมีข้อผิดพลาดสามารถแก้ไขได้โดยไม่ต้องจัดให้มีการประชุมใหม่ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ประสานการประชุมดำเนินการแก้ไขแล้วเสนอศาลพิจารณาต่อไป

(๓) กรณีไม่เห็นชอบให้มีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปและแจ้งคำสั่งให้ผู้ประสานการประชุมทราบ

หมวด ๓

เงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ข้อ ๒๑ แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) เกิดจากข้อเสนอแนะและความเห็นร่วมกันของผู้เข้าร่วมประชุมและคำสั่งศาล

(๒) มาตรการต่าง ๆ ของแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนและครอบครัว

(๓) มาตรการของแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องเอื้อต่อการฟื้นฟูเยียวยาผู้เสียหาย

(๔) ต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายแล้ว

(๕) ระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๖) ต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนเว้นแต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

ข้อ ๒๒ แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอาจมีมาตรการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้

(๑) กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติเช่น รายงานตัวรับคำปรึกษาแนะนำเข้าร่วมกิจกรรมบำบัดกิจกรรมทางเลือกรับการบำบัดรักษาเข้ารับการศึกษาหรือการฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ

(๒) กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนชดเชยเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหาย

(๓) กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกิน สามสิบชั่วโมง

เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดามารดาผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตกลงด้วยก็ได้

หมวด ๔

การบริหารแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและรายงานผล

ข้อ ๒๓ ให้ผู้บริหารแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และมาตรการต่าง ๆ ของแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(๒) ให้คำแนะนำแก่เด็กหรือเยาวชนบิดามารดาผู้ปกครองบุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือ เยาวชนอาศัยอยู่ด้วยรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(๓) ติดตามประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติตามแผน แก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(๔) แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นไม่ว่าก่อนหรือระหว่างการดำเนินการตามแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเพื่อให้แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสามารถดำเนินไปได้โดยราบรื่น

(๕) รายงานผลการบริหารแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้ผู้ประสานการประชุมทราบตามระยะเวลา ที่เห็นสมควรหากปรากฏว่าบุคคลใดหรือองค์กรใดที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามหรือไม่ให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้เป็นเหตุให้ไม่ สามารถดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ให้ผู้บริหารแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ผู้ ประสานการประชุมทราบเพื่อรายงานศาลตามแบบพิมพ์ มอ.๘ ทำข้อบังคับนี้

ข้อ ๒๔ เมื่อศาลได้รับรายงานตามข้อ ๒๓ (๕) หรือในกรณีที่การปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูไม่อยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติได้ให้ศาลพิจารณาสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูข้อใดข้อ หนึ่งหรือหลายข้อได้ตามที่เห็นสมควรในกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ได้ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป

ข้อ ๒๕ เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้วให้ผู้ประสานการประชุม จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแบบพิมพ์ มอ.๘ ทำข้อบังคับนี้รวมไว้ใน สำนวนแล้วรายงานให้ศาลทราบตามแบบพิมพ์ มอ.๑๐ ทำข้อบังคับนี้พร้อมเสนอสำนวนมาตรการ

พิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาหากศาลพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยก็ให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความและมีคำสั่งในเรื่องของกลาง

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูยังไม่ครบถ้วนหากมีเหตุจำเป็นให้ศาลมีคำสั่งขยายระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรแล้วแจ้งโจทก์เด็กหรือเยาวชนผู้เสียหายผู้ประสานการประชมและผู้บริหารแผนทราบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ไพโรจน์ วายุภาพ

ประธานศาลฎีกา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

**ภาคผนวก จ ข้อบังคับของประธานสภาผู้ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการกำหนด
มาตรการแทนการพิพากษาคดี พ.ศ. ๒๕๕๖**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๓๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติศาล
เยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ประธานสภาผู้ว่าออก
ข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรการแทนการพิพากษาคดีพ.ศ.
๒๕๕๖ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับของประธานสภาผู้ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและ
เงื่อนไขในการกำหนดมาตรการแทนการพิพากษาคดี พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้สำนักงานศาลยุติธรรมออกประกาศกำหนดแบบพิมพ์ที่จำเป็นในการดำเนินการ
กำหนดมาตรการแทนการพิพากษาคดีตามข้อบังคับนี้ รวมทั้งให้มีอำนาจปรับปรุงแบบพิมพ์ตาม
ข้อบังคับนี้ให้เหมาะสมในกาลภายหน้าด้วย

ให้สำนักงานศาลยุติธรรมร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจัดทำและพัฒนาระบบงาน
ธุรการและวิธีปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรการแทนการพิพากษาคดีตามข้อบังคับนี้
รวมถึงการจัดทำและรายงานสถิติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรการแทนการพิพากษาคดีตาม
ข้อบังคับนี้ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและ
ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

“การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู” หมายความว่า มาตรการที่กำหนดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือ
สนับสนุนเด็กหรือเยาวชนให้สามารถอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้โดยปกติสุข เช่น การรับ
คำปรึกษาแนะนำ การเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด การเข้าร่วมกิจกรรมทางเลือก การศึกษา หรือการฝึก
อาชีพหรือวิชาชีพ

หมวด ๑

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการสั่ง ตามมาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง

ข้อ ๕ ในคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด หากศาลเห็นสมควร หรือบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยร้องขอ ศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการตาม มาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายใต้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) คดีเสร็จการพิจารณาแล้ว

(๒) พฤติการณ์ของเด็กหรือเยาวชนในการกระทำความผิดไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกิน สมควร

(๓) เด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

(๔) เด็กหรือเยาวชนอายุไม่เกินยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนหลายคนถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีเดียวกัน ให้พิจารณาหลักเกณฑ์ ดังกล่าวข้างต้นเป็นรายบุคคล

ข้อ ๖ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเคยเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ หรือมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาแล้ว แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการตามข้อบังคับนี้ แก่เด็กหรือเยาวชนดังกล่าวอีกก็ได้

ข้อ ๗ ก่อนศาลมีคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการดำเนินการตามข้อบังคับนี้ ให้ศาล ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามและทำความเข้าใจกับเด็กหรือเยาวชนถึงวิธีการที่ศาลจะมีคำสั่งให้เด็กหรือ เยาวชนเข้ารับการดำเนินการตามข้อบังคับนี้แทนการมีคำพิพากษา ซึ่งศาลอาจอนุญาตให้เด็กหรือ เยาวชนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ หากศาลเห็นสมควรอาจเรียกเด็ก หรือเยาวชนไปสอบถามและทำความเข้าใจเป็นการเฉพาะตัวก็ได้

(๒) ในกรณีที่มิใช่ผู้เสียหาย ให้ศาลสอบถามความเห็นของผู้เสียหายเกี่ยวกับการที่ศาลจะมีคำสั่ง ให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการดำเนินการตามข้อบังคับนี้ เพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการมีคำสั่ง เพื่อ แก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ ผู้เสียหายอาจแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นหนังสือต่อ ศาลก็ได้หากผู้เสียหายไม่มาศาลหรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ทำให้ศาลไม่อาจสอบถามผู้เสียหายได้ ให้ ศาลบันทึกเหตุแห่งการนั้นไว้

(๓) ในกรณีจำเป็นศาลจะมีคำสั่งให้ประเมินสภาพปัญหาตามวิธีการที่กำหนดในหมวด ๒ ก็ได้

ข้อ ๘ หลังจากศาลพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๗ แล้ว หากเห็นว่าไม่สมควรดำเนินการตามข้อบังคับนี้ ศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ วรรคสอง หรือมีคำพิพากษาต่อไปก็ได้

ข้อ ๙ เมื่อศาลมีคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการดำเนินการตามข้อบังคับนี้ ให้ศาลกำหนดเงื่อนไขในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามสภาพปัญหาของเด็กหรือเยาวชนด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เด็กหรือเยาวชนรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าพนักงานอื่นหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือองค์การด้านเด็ก เข้ารับคำปรึกษาแนะนำ เข้าร่วมกิจกรรมบำบัด เข้ารับการศึกษา หรือฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ตลอดจนเข้ารับการอบรมศีลธรรม จริยธรรม และหน้าที่พลเมือง หรือเข้าร่วมกิจกรรมทางเลือกอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสนับสนุนให้เด็กหรือเยาวชนสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

(๒) ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเพื่อคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน เช่น ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันอาจชักนำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิด ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นหรือได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือห้ามคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจชักนำไปสู่การกระทำความผิด

(๓) เงื่อนไขอื่นที่จำเป็นแก่การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน

ทั้งนี้ ให้ศาลกำหนดระยะเวลาในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ศาลเห็นว่า การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนมีความจำเป็นต้องมีแผนให้ศาลกำหนดให้นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควร จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามสภาพปัญหาของเด็กหรือเยาวชน โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามแผนให้ชัดเจน และต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

ข้อ ๑๑ ระหว่างการปฏิบัติตามเงื่อนไขในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราว แล้วมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยโดยไม่มีประกัน มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๑๒ ให้ศาลมอบหมายให้เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ในกลุ่มงานมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา เป็นผู้สอดส่องและกำกับดูแลการปฏิบัติตามเงื่อนไขในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน และรายงานผลการดำเนินการให้ศาลทราบภายในระยะเวลาที่เห็นสมควรหรือตามที่ศาลกำหนด ตามแบบพิมพ์ กพ.๑ และ กพ.๒ ท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๓ หากต่อมาความปรากฏแก่ศาลว่าในระหว่างการดำเนินการต่อเด็กหรือเยาวชนตามข้อบังคับนี้ มีพฤติการณ์อื่นใดหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนเปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินการต่อเด็กหรือเยาวชนเสียใหม่ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลหรือศาลได้รับรายงานว่า เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเงื่อนไขตามข้อ ๕ ให้ศาลหมายเรียกเด็กหรือเยาวชน พร้อมบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยมาสอบถาม

เมื่อศาลสอบถามแล้วเห็นว่า เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเงื่อนไขโดยไม่มีเหตุอันสมควร จนเป็นเหตุให้เงื่อนไขที่ศาลกำหนดไม่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนอีกต่อไป ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษา

หากศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเงื่อนไขแต่ยังอยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ ศาลอาจกล่าวตักเตือน และกำชับเด็กหรือเยาวชนให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขโดยเคร่งครัด ทั้งนี้ ศาลอาจเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขเพื่อความเหมาะสมตามข้อ ๑๓

ข้อ ๑๕ เมื่อเด็กหรือเยาวชนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดแล้ว ให้ศาลนัดพร้อมเพื่อพิจารณาตั้งยุติคดี จำหน่ายคดีออกจากสารบบความและมีคำสั่งในเรื่องของกลาง

หมวด ๒

วิธีการประเมินสภาพปัญหา

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นต้องมีการประเมินสภาพปัญหาของเด็กหรือเยาวชนและครอบครัวไม่ว่าในขั้นตอนใด ๆ ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานศาลยุติธรรม นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ในกลุ่มงานมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา หรือขอให้บุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดำเนินการ แล้วรายงานการประเมินสภาพปัญหาพร้อมความเห็นเสนอศาล ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ข้อ ๑๗ การประเมินสภาพปัญหาให้คำนึงถึงปัจจัยด้านร่างกาย สุขภาพจิต และครอบครัวของเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งสังคม สิ่งแวดล้อม พฤติการณ์แห่งคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด

แนวโน้มนำแห่งการกระทำความคิดอีก และความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเด็กหรือเยาวชนเป็นรายบุคคล โดยให้ศึกษาจากข้อมูลดังต่อไปนี้

(๑) รายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๓๖ (๑)

(๒) รายงานของกลุ่มงานมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๓๗ วรรคสี่ หรือ

(๓) รายงานข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๘ กรณีที่ศาลเห็นว่ารายงานการประเมินสภาพปัญหาตามข้อ ๑๖ ข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลอาจให้ประเมินสภาพปัญหาของเด็กหรือเยาวชนและครอบครัวเพิ่มเติมด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) มีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนดำเนินการตามมาตรา ๑๑๖ และมาตรา ๑๑๗

(๒) สั่งให้เด็กหรือเยาวชน และบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคล หรือองค์การที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย พบเจ้าพนักงานศาลยุติธรรม นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควร เพื่อการประเมินสภาพปัญหาเพิ่มเติม

(๓) ให้ส่งเด็กหรือเยาวชน และบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคล หรือองค์การที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยเข้ารับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

หมวด ๓

การเตรียมความพร้อมเพื่อมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

ข้อ ๑๘ เมื่อศาลมีคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้ ให้มีการเตรียมความพร้อมแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ก่อนมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้บุคคลดังกล่าว หรือระหว่างมีการดำเนินการแก่เด็กหรือเยาวชนตามข้อบังคับนี้ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ตามสภาพปัญหาของเด็กหรือเยาวชน เช่น

(๑) ให้เข้ารับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชน

(๒) ให้เข้ารับคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนอย่างเหมาะสม

(๓) ให้เข้ารับคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพของเด็กหรือเยาวชน

ข้อ ๒๐ เมื่อศาลได้รับรายงานผลการดำเนินการแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า แนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูยังไม่มีเตรียมความพร้อมให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ให้ศาลมีคำสั่งให้มีการเตรียมความพร้อม ก่อนวันนัดพร้อมเพื่อพิจารณาผลการดำเนินการตามข้อ ๑๕

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ไพโรจน์ วายุภาพ

ประธานศาลฎีกา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายอนุสรณ์ ศรีเมนต์
วัน เดือน ปี เกิด	19 ธันวาคม 2501
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2522 นิติศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2531 เนติบัณฑิตไทย ปีการศึกษา 2541 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ประวัติการทำงาน	พ.ศ.2530 ผู้ช่วยผู้พิพากษา รุ่นที่ 26 พ.ศ.2531 ผู้พิพากษาศาล จังหวัดนราธิวาส พ.ศ.2534 ผู้พิพากษาศาลจังหวัดยะลา พ.ศ.2542 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดปัตตานี พ.ศ.2545 ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแรงงานกลาง พ.ศ.2548 ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 พ.ศ.2549 อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาค 8 พ.ศ.2550 ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 พ.ศ.2555 ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค 8 พ.ศ.2556 ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค 8 พ.ศ.2557-ปัจจุบัน ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค 5

